

NOMINACJE PROFESORSKIE

PROFESOR ZOFIA SADECKA

Zakład Technologii Wody, Ścieków i Odpadów,
Instytut Inżynierii Środowiska,
Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska

Decyzją z 26 czerwca 2014 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski nadał tytuł profesora nauk technicznych dr hab. inż. Zofii Sadeckiej.

Zofia Sadecka jest absolwentką Politechniki Wrocławskiej. Studiowała na Wydziale Inżynierii Sanitarnej, na którym w 1989 r. w Instytucie Inżynierii Ochrony Środowiska uzyskała stopień doktora nauk technicznych. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie inżynierii środowiska został jej nadany Uchwałą Rady Wydziału Budownictwa Wodnego i Inżynierii Środowiska Politechniki Gdańskiej w dn. 22.11.2002 r., a zatwierdzony decyzją Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych w Warszawie z dn. 13.06.2003 r.

Jest autorką ponad 140 publikacji, w tym 4 monografii, redaktorką lub współredaktorką 7 dzieł zwartych. Książka profesorska - *Toksyczność w procesie beztlenowej stabilizacji komunalnych osadów ściekowych* - została opublikowana w serii Monografie Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, a pozostałe ukazały się w anglo- i polskojęzycznych tomach oficyn wydawniczych Politechnik Częstochowskiej i Śląskiej, macierzystego Uniwersytetu Zielonogórskiego i w innych wydawnictwach krajowych. Ważniejsze czasopisma krajowe, w których publikuje Pani Profesor to: *Civil & Environmental Engineering Reports*; *Gaz, Woda i Technika Sanitarna*; *Forum Eksploatatora, Ekotechnika*; *Inżynieria i Ochrona Środowiska*; *Przegląd Komunalny, Rocznik Ochrona Środowiska czy Wodociągi i Kanalizacja*. Wartościowe artykuły ukazały się w międzynarodowych periodykach takich jak: *Annual Set the Environmental Protection*; *Chemical & Biochemical Engineering*; *Environmental Protection Engineering*; *Energy Resources Part A*; *Journal of Material Cycles & Waste Management*; *Polish Journal Environmental Studies*; *Ochrona Środowiska i Przemysł Chemiczny*. Referaty były prezentowane na konferencjach i kongresach zagranicznych w Kanadzie, Niemczech, Singapurze i na Słowacji.

Bardzo wysoko należy ocenić samodzielność dorobku - to ponad 70 pozycji autorskich i ponad 30 jako pierwszej autorki oraz znaczna liczba prac wspólnych, związanych z promotorstwem młodej kadry.

W całym dorobku Pani profesor prezentuje jednorodny i ważny obszar badań nad fenomenologią procesu biologicznego oczyszczania ścieków i optymalizacją działania systemów realizujących ten proces, ze szczególnym uwzględnieniem stabilizacji osadów ściekowych. Zainteresowania naukowe bardzo dobrze wpisują się w aktualną problematykę związaną z oczyszczaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz procesami przeróbki i ostatecznego zagospodarowania osadów ściekowych.

FOT. Z ARCHIWUM Z.S.

Tematyka publikacji dotyczy oceny efektywności pracy oczyszczalni ścieków, weryfikacji danych do modernizacji oczyszczalni czy też problematyki procesu fermentacji metanowej z uwzględnieniem produkcji energii w oczyszczalniach ścieków. W zainteresowaniach były również przemiany biochemiczne w ściekach w czasie transportu kanalizacją. Badania terenowe prowadzone były na wybranych kolektorach miejskich w Zielonej Górze i w Sulechowie, a wyniki badań składu ścieków poszerzone o frakcje ChZT oraz zmiany stężeń związków azotu i fosforu potwierdziły, że kolektor ściekowy należy traktować jako bioreaktor.

Oczyszczanie ścieków na terenach wiejskich, problemy gospodarki wodno-ściekowej w gminach to nie tylko tematy publikacji, ale przede wszystkim wyniki badań terenowych i laboratoryjnych, które zostały wykorzystane przez urzędy gmin do pozyskiwania funduszy krajowych czy unijnych do modernizowania pracy oczyszczalni czy budowy kanalizacji.

Niewątpliwie największym osiągnięciem w ostatnich latach jest książka *Podstawy biologicznego oczyszczania ścieków*. Warszawa (2010): Wydaw. Seidel-Przywecki Sp.

z o.o., ISBN: 978-83-60956-16-8. Bardzo miłym zaskoczeniem są opinie o tej pozycji. Fragmenty recenzji są następujące: *Jest to unikatowe dzieło z opisem wszystkich aktualnie znanych i zbadanych procesów biologicznych, które są stosowane do biologicznego oczyszczania ścieków. Książka pozwala na lepsze zrozumienie procesów biologicznych i mikrobiologicznych zachodzących w reaktorach projektowanych przez inżynierów, czyli stanowi niejako brakujące ogniwo pozwalające inżynierowi na zrozumienie podstawowych procesów zachodzących podczas redukcji zanieczyszczeń. Opisano czynniki ułatwiające i utrudniające zachodzenie różnorodnych, aktualnie stosowanych procesów tlenowych, beztlenowych i mieszanych. W książce opisano zarówno metody oczyszczania ścieków znane od wielu lat, takie jak osad czynny, czy fermentacja, jak i od niedawna stosowane procesy Sharon, Anammox i Oland. Wiedza zawarta w książce jest cenna zarówno dla studentów wielu związanych z tą tematyką kierunków studiów, jak i dla inżynierów, operatorów oczyszczalni ścieków, biotechnologów i pracowników wyższych uczelni.*

W 2013 r. ukazała się monografia: *Toksyczność w procesie beztlenowej stabilizacji komunalnych osadów ściekowych*. Monografie Komitetu Inżynierii Środowiska. PAN. Vol.105. Tematyka monografii obejmuje najważniejszy obszar zainteresowań naukowo-badawczych prof. Sadeckiej. W grupie substancji inhibitujących proces fermentacji wymienia się zwykle metale ciężkie, pomijając dużą grupę mikroelementów organicznych takich jak: dodatki wzrostowe do pasz, środki dezynfekcyjne lub dezynsekcyjne, środki chemoterapeutyczne, antybiotyki czy chemiczne środki ochrony roślin. Związki te występując w osadach poddawanych stabilizacji beztlenowej mogą powodować spowolnienie procesu, aż do jego załamania włącznie. Wśród tej grupy związków, których oddziaływanie na proces fermentacji jest mało rozpoznane, znajdują się chemiczne środki ochrony roślin - pestycydy, związki niewątpliwie potrzebne, ale obciążające środowisko. Tematem mało poznany jest występowanie tych związków w ściekach i w osadach ściekowych, a szczególnie ich wpływ na proces fermentacji metanowej osadów ściekowych i ich persystencja (trwałość) w tym środowisku. Wyniki badań naukowych Pani Profesor wypełniają dotychczasową lukę w informacjach dotyczących przemian insektycydów w środowisku beztlenowym, a również uzupełniają listę związków toksycznie działających na proces fermentacji metanowej komunalnych osadów ściekowych.

Kolejny zakres zainteresowań naukowych to wyznaczenie frakcji ChZT w ściekach surowych, ściekach oczyszczonych oraz zmian poszczególnych frakcji w ciągu technologicznym oczyszczalni. Wyniki badań prowadzonych pod kierunkiem prof. Zofii Sadeckiej w oczyszczalniach ścieków dla Zielonej Góry, Sulechowa i Nowej Soli były podstawą pracy doktorskiej mgr inż. Eweliny Płuciennik-Koropcuk: *Frakcje ChZT miarą jakości ścieków*.

Zainteresowanie się procesami - Anammox, Sharon, Oland, Canon związanymi z usuwaniem azotu doprowadziło do pracy doktorskiej studentki studiów doktoranckich w naszym instytucie mgr inż. Marty Mazurkiewicz: *Niekonwencjonalne systemy usuwania związków azotu ze ścieków*.

Tematyka indywidualnych systemów oczyszczania interesowała Panią Profesor już od lat 90., kiedy w Polsce powstały pierwsze tego typu obiekty. Prowadzone badania

w skali technicznej wykazały istotny wpływ przydomowych oczyszczalni hydrofitowych typu VF-CW na zmiany stężeń azotu i fosforu w wodzie podziemnej. Uzyskane dane dotyczące wpływu oczyszczalni hydrofitowych na środowisko gruntowo-wodne mają nie tylko aspekt inżynierski, ale również powinny być podstawą do wprowadzenia zmian dotyczących wymagań techniczno-prawnych stawianych tym oczyszczalniom. Uwieńczeniem badań były 2 prace doktorskie: mgr inż. Anity Jakubaszek: *Azot i fosfor w oczyszczalni hydrofitowej* oraz mgr inż. Tomasza Warężaka: *Wpływ oczyszczalni hydrofitowych na stężenia związków biogenych w wodach podziemnych*.

W ramach rozprawy doktorskiej pod promotorstwem prof. Z. Sadeckiej mgr inż. Jolanta Machnikowska podjęła się oceny wpływu instalacji hydrolizy termicznej osadów CAMBI w Oczyszczalni Ścieków w Bydgoszczy na proces fermentacji metanowej osadów ściekowych. Praca obejmuje okres funkcjonowania oczyszczalni przed i po wprowadzeniu instalacji hydrolizy termicznej CAMBI. Wnikliwiej analizie poddano cały proces fermentacji metanowej, ilości i jakość osadów ściekowych, produkcję biogazu i energii elektrycznej i wykazano wymierny efekt zastosowania tego nowatorskiego procesu w ciągu technologicznym przeróbki osadów.

Pani Profesor jest więc promotorką 5 doktoratów, była również recenzentką 8 rozpraw doktorskich i 1 dysertacji habilitacyjnej oraz 4 monografii habilitacyjnych dla wydawnictw. Recenzowała też blisko 130 artykułów lub referatów, co pośrednio pomnaża dorobek w kształceniu kadry. Była recenzentem grantów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Nauki.

Uzyskała znaczące dokonania we współpracy z sektorem gospodarki - 45 wdrożeń oraz 3 patenty. Efekty prac zostały wykorzystane do rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej, były podstawą doboru technologii, podejmowania decyzji o modernizacji czy budowie oczyszczalni ścieków, czy też produkcji typoszeregu separatorów.

Jest wszechstronnie przygotowanym i doświadczonym nauczycielem akademickim. Opracowała liczne programy studiów i tworzyła warsztat pracy naukowej i dydaktycznej.

W dydaktyce czynnej prowadziła wszystkie jej formy na obu stopniach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, w tym seminaria i promotorstwo ponad 120 prac dyplomowych. Prowadzi wykłady i seminaria na studiach doktoranckich. Zagadnienia teoretyczne dla studentów poszerza organizowanymi wyjazdami dydaktycznymi na obiekty inżynierskie typu oczyszczalnie ścieków w Świebodzinie, Zielonej Górze i Gubin-Guben, wyjazdy w ramach współpracy naukowej do Passavant-Werke w Aarbergen. Organizuje lub inspirowała wyjazdy na Targi Poleko w Poznaniu czy na Targi Wodociągowo-Kanalizacyjne w Bydgoszczy.

Jest zaangażowana w dydaktykę bierną. W ostatnim okresie pełniła/ni funkcje:

- __prodziekan ds. nauki Wydziału Inżynierii Lądowej i Środowiska UZ,
- __członek Rady Wydziału,
- __przewodnicząca Uczelnianej Komisji Wyborczej,
- __członek Uczelnianej komisji ds. Jakości kształcenia,
- __członek Uczelnianej komisji ds. Finansów,
- __członek Uczelnianej komisji ds. Statutu,
- __Uczelniany Rzecznik Dyscyplinarny,
- __elektor do Kolegium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Poza podstawową działalnością dydaktyczną prowadzoną w Uniwersytecie Zielonogórskim, ma też osiągnięcia w kształceniu i upowszechnianiu wiedzy z zakresu inżynierii środowiska dla wybranych grup społecznych. Była wykładowcą szkolenia organizowanego przez Spółkę Wodno-Ściekową Gubin-Guben dla przyszłych pracowników oczyszczalni ścieków wspólnej dla obu miast, kilkakrotnie prowadziła szkolenia z zakresu Ochrony Środowiska w ramach Kursu Doskonalenia Nauczycieli. Aktywnie uczestniczy w edukacji ekologicznej i szkoleniach w zakresie technologii ścieków i osadów dla operatorów oczyszczalni ścieków.

Przygotowała np. materiały szkoleniowe organizowane przez Gdańską Fundację Wody, materiały na Ogólnopolskie konferencje szkoleniowe organizowane przez ABRYS czy wykłady w serii Profesorowie-Miastu.

Uczestniczy aktywnie w programach promocyjnych Uczelni, np. w ramach Młodzieżowego Uniwersytetu Zielonogórskiego wygłosiła wykład: *Warto studiować Inżynierię Środowiska* i zorganizowała zajęcia warsztatowe *Od pomysłu do projektu* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Swoje osiągnięcia badawcze i dydaktyczne promuje w ramach imprez organizowanych na naszej uczelni: Festiwalu Nauki, czy bUZ do Kariery.

Za osiągnięcia w dziedzinie naukowej i naukowo-badawczej otrzymała 10 nagród Rektora naszej Alma Mater. Jej działalność naukowa i dydaktyczna została wyróżniona Srebrnym Medalem za długoletnią służbę oraz Medalem Edukacji Narodowej. Pani Profesor jest Członkiem Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych, Rady Programowej kwartalnika *Ekotechnika* i Rady Programowej czasopisma *Wodociągi i Kanalizacja*.

Posiada certyfikaty: „E-learning w szkolnictwie wyższym”, Zespołu Ekspertów Zewnętrznych ds. Analiz Delhi Narodowego Programu Foresight Polska 2020.

Prof. Zofia Sadecka wyróżnia się zdolnościami organizacyjnymi. Jest organizatorem 12 i przewodniczącą komitetu naukowego 8 konferencji z cyklu *Woda-Ścieki i Odpady w Środowisku* oraz międzynarodowej polsko-niemieckiej Konferencji Naukowej *Bezpieczeństwo ekologiczne Euro-regionu Sprewa-Nysa-Bóbr*. Brała czynny udział w 15 konferencjach międzynarodowych oraz w 45 konferencjach krajowych. Przewodniczyła 27 sesjom na konferencjach oraz była w komitetach naukowych 20 konferencji (4 międzynarodowych). Była współautorem 3 wniosków na granty, a w ostatnich dwóch latach bierze udział w realizacji 2 grantów w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Była kierownikiem zakończonego projektu badawczego promotorskiego 5585/B/T02/2010/38. Kontakty i współpraca z innymi uczelniami, z przemysłem, członkostwo w radach programowych czasopism branżowych, komitetach naukowych licznych konferencji wskazują na silne podstawy jej pozycji naukowej. Jest naukowcem o ukształtowanej sylwetce badawczej, legitymuje się znacznym - stale rozwijającym - dorobkiem naukowym i dydaktycznym. Podejmowane działania umożliwiły jej stworzenie zespołu naukowego i przyniosły uznanie w środowisku naukowym zajmującym się zagadnieniami inżynierii środowiska. W życiu prywatnym, jest szczęśliwą żoną i matką 3 już dorosłych dzieci, a entuzjizm działania, radość i uśmiech to dodatkowe atuty prof. dr hab. inż. Zofii Sadeckiej.

Sylvia Myszograj
Ewelina Płuciennik-Koropczuk

PROFESOR ANNA SZÓSTAK

Zakład Literatury XX i XXI Wieku, Instytut Filologii Polskiej,
Wydział Humanistyczny

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski postanowieniem z dnia 28 lipca 2014 roku nadał dr hab. prof. UZ Annie Szóstak tytuł profesora nauk humanistycznych.

Od ponad ćwierć wieku, a dokładnie od 1 września 1988 r. prof. Anna Szóstak zajmuje się pracą naukowo-dydaktyczną na naszej uczelni - najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej (w której w roku 1988 ukończyła studia polonistyczne), a obecnie na Uniwersytecie Zielonogórskim. Z Zieloną Górą, w której się urodziła w roku 1965, jest związana od samego początku - rodzinnie, zawodowo i emocjonalnie.

W roku 1995 uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, a w roku 2008 na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach - doktora habilitowanego, w obu przypadkach - w zakresie literaturoznawstwa.

Jest autorką pięciu książek naukowych (*Nurt lingwistyczny we współczesnej polskiej poezji dziecięcej*, Zielona Góra 2000; *Od modernizmu do lingwizmu. O przemianach w twórczości Jana Brzechwy*, Universitas, Kraków 2003; *W poszukiwaniu tożsamości. Liryczne horyzonty mitu dzieciństwa w poezji polskiej drugiej połowy XX wieku*, Zielona Góra 2007; *W stronę mitu. Metafizyczne tęsknoty literatury XX i XXI wieku*, Zielona Góra 2011; *Między mitem a rzeczywistością. Topos dzieciństwa w prozie polskiej po roku 1989*, Zielona Góra 2012) oraz około stu artykułów, referatów konferencyjnych oraz recenzji publikowanych w czasopismach i wydawnictwach zbiorowych.

Przyglądając się zjawiskom literackim współczesności prof. Anna Szóstak zainteresowała się zwłaszcza tymi, w których, trawestując sformułowanie Czesława Miłosza, „namiętna pogoń za rzeczywistością” przeniknięta była chęcią dotarcia do rdzenia tej rzeczywistości, do jej niewarunkowej, metafizycznej sankcji i istoty wyrażającej się przede wszystkim w myśleniu w kategoriach mitycznych, a tym samym - w poszukiwaniu sensów i znaczeń przekraczających ograniczenia czasu i przestrzeni. Od kilku lat w centrum jej poszukiwań i preferencji badawczych lokuje się zatem problematyka szeroko pojętego mitu rozpatrywanego w aspekcie zjawisk literatury współczesnej. Definiując mit jako uniwersalną znaczeniową siatkę pojęć, przekonań, wyobrażeń i odniesień tworzących podstawowy kod kulturowy, bada za jego pomocą literaturę XX i XXI wieku, co pozwala uzyskać nowe punkty widzenia, otworzyć nowe horyzonty badawcze i poszerzyć możliwości oglądu dokonań także tych twórców, którzy, jak Czesław Miłosz, Wisława Szymborska czy Tadeusz Różewicz, cieszą się nieustanną uwagą środowisk naukowych i których dorobek objęty jest bardzo wyczerpującą refleksją badawczą i interpretacyjną.

W autoreferacie powstałym w związku z przewodem habilitacyjnym pisała w roku 2008: „Mam nadzieję, że rozprawa o horyzontach zakreślanych przez mit dzieciństwa w poezji drugiej połowy XX wieku będzie pierwszą z szeregu zapla-